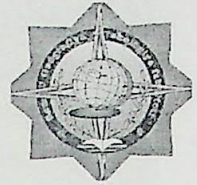

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O'RTA MAXSUS TA'LIM
VAZIRLIGI
Sharof Rashidov nomidagi
SAMARAQAND DAVLAT
UNIVERSITETI

Ro'yxatga olindi:

№ BD-60530400.

2022 yil 23 08

“TASDIQLAYMAN”

SamDU rektori:

R.I.Xalmuradov

2022 yil 23 08

GEOGRAFIYADA AMALIY MASHG'ULOTLAR

FAN DASTURI

Bilim sohasi:	500 000 – Tabiiy fanlar, matematika va statistika
Ta'lim sohasi:	530 000- Fizikaga oid fanlar
Ta'lim yo'nalishi:	60530400 – Geografiya

Fan/modul kodi <i>GAM1105</i>	O'quv yili 2022-2023	Semestr 1	ECTS – Kreditlar 5	
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 5	
1.	Fan nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami (soat)
	Geografiyada amaliy mashg'ulotlar	30/40 Jami:70	80	150
2.	I. Fanning mazmuni Fanni o'qitishdan maqsad - Talabalarda turli mazmundagi kartalar va gulobuslar, raqamli ko'rsatkichlar bilan ishlash, tabiat xodisalarini kuzatish kabi ko'nikma va malakalarni hosil qilish hamda olingan nazariy bilimlarni mustahkamlashdan iborat Fanning vazifasi -Talabalar egallagan bilim, ko'nikma, malakalarni hayotda, ishlab chiqarishda tadbiiq eta olish va ularning bilish qobiliyatlarini rivovlantirish, mustaqil ishlashga, oldiga quyilgan maqsadlarga erishishga odatlantirishdan iborat. II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-mavzu. "Geografiyada amaliy mashg'ulotlar" fanining maqsadi va vazifalari. Amaliy topshiriqlarni bajarishga qo'yiladigan metodik talablar, amaliy mashg'ulotlarning mavzularini tanlashda DTS talablari 2-mavzu. Joy plani va geografik xaritalar. Yo'nalish azimuti va uni aniqlash. Balandlikka ko'tarilgan sari ufq (gorizont) chegarasining kengayishi. Masshtab va uning yordamida masofalarni aniqlash. Shartli belgilar 3-mavzu. Geografik koordinatalar. Nuqtalarning geografik kengligi va uzunligi. Darja to'ri. Daraja to'ri yordamida masofalarni aniqlash. Ko'z bilan chamalab masofani aniqlash 4-mavzu. Yerning suv qobig'i- Gidrosfera Okean, dengiz va ko'llarning chuqurligini aniqlash. Okean suvining sho'rligi va haroratini aniqlash. Daryolar nishabligi, suv sarfi va tarmoqlari zichligini aniqlash 5-mavzu. Yerning havo qobig'i- Atmosfera. Havo harorati. Atmosfera bosimi va uni aniqlash. Shamollar va "Shamol guli". Havoning namligi va namlik koeffitsiyentini hisoblash. Yog'inlar.			

6-mavzu. Litosfera –tosh qobig'i.

Tosh qobiq, geotermikgradient, geotermuk bosqich, yer ichki tuzulishi, mantiya, yadro,

7-mavzu. Materiklar va okeanlar tabiiy georafiyasi.

Okeanlar tabiiy georafiyasi. Dunyo okeani va uning qismlari. Materiklar tabiiy georafiyasi. Geografik ob'ektlar va ularni o'rganishda jadvallar grafiklardan foydalanish.

8-mavzu. Soat mintaqalari va vaqt hisobi.

Mahalliy vaqt va mintaqa vaqti. Nuqtalar orasidagi vaqt farqini aniqlash. Dunyo vaqti.

9-mavzu. Geografiya darslarida statistik ma'lumotlardan foydalanishda masala va mashqlar.

Urbanizatsiya darajasi. Aholi zichligi. Tabiiy o'sish. Yalpi ichki mahsulotni aniqlash. Qishloq xo'jaligida dehqonchilik va chorvachilik ulushi

10-mavzu. Ob-havoni oldindan aytib berish.

Ob-havoning ochiq bo'lish belgilari. Ob-havoning aynish belgilari. Sayyoramiz iqlimiga doir ma'lumotlarni jadval va grafiklar asosida o'rganish

11-mavzu. Quyoshning ufqdan balandligini aniqlash.

Quyoshning o'rta kenklikdagi holati. Quyoshning ekvator kenklikdagi holati. Quyoshning Shimoliy qutbdagi holati

12-mavzu. Geografiya darslarida geografiyadan amaliy mashg'ulot daftarining ahamiyati.

Geografiyadan amaliy mashg'ulot daftari bilan ishlash. Geografiya darslarida geografiyadan amaliy mashg'ulot daftari bilan ishlash va uning o'quvchilar bilimini oshirishdagi ro'li.

13-mavzu . Geografiyadan amaliy mashg'ulot daftarining tuzilishi va undan darslarda foydalanish.

Litosfera, Atmosfera va iqlim mintaqalari bo'limi bo'yicha amaliy mashg'ulot daftarining tuzilishi. Dunyo okeani, gidrosfera, biosfera bo'limi bo'yicha amaliy mashg'ulot daftarining tuzilishi

III. Amaliy (yoki seminar voki laboratoriya) mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.

1. Yo'nalish azimuti va uni aniqlash.
2. Balandlikka ko'tarilgan sari ufq (gorizont) chegarsining kengayishi.
3. Masshtab va uning yordamida masofalarni aniqlash.
4. Topografik shartli belgilarni asosida matn tuzish
5. Daraja to'ri yordamida masofalarni aniqlash.
6. Okean, dengiz va ko'llarning chuqurligini aniqlash. Okean suvining sho'rliigi va haroratini aniqlash.

7. Daryolar nishabligi, suv sarfi va tarmoqlari zichligini aniqlash
8. Havo harorati. Atmosfera bosimi va uni aniqlash
9. Shamollar va "Shamol guli".
10. Havoning namligi va namlik koeffitsiyentini hisoblash. Yog'inlar.
11. Dunyo okeani va uning qismlari
12. Geografik ob'ektlar va ularni o'rganishda jadvallar grafiklardan foydalanish.
13. Mahalliy vaqt va mintaqa vaqti. Nuqtalar orasidagi vaqt farqini aniqlash
14. Geografiya darslarida statistik ma'lumotlardan foydalanishda masala va mashqlar.
15. Yalpi ichki mahsulotni aniqlash. Qishloq xo'jaligida dehqonchilik va chorvachilik ulushi

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

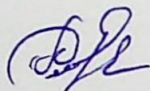
1. Amaliy topshiriqlarni bajarishga qo'yiladigan metodik talablar, amaliy mashg'ulotlarning mavzularini tanlashda DTS talablari
2. Joy plani va geografik xaritalar..
3. Geografiya ta'limida ilmiy tadqiqotlarni tashkil etish
4. Yo'nalish azimuti va uni aniqlash. Balandlikka ko'tarilgan sari ufq (gorizont) chegarsining kengayishi.
5. Masshtab va uning yordamida masofalarni aniqlash.
6. Topografik shartli
7. Daraja to'ri
8. Okean, dengiz va ko'llar.
9. Okean suvining sho'rligi va harorati
10. Havo harorati. Atmosfera bosimi
11. Shamollar va "Shamol guli".
12. Havoning namligi va namlik koeffitsiyenti. Yog'inlar.
13. Dunyo okeani va uning qismlari
14. Geografik ob'ektlar va ularni o'rganishda jadvallar grafiklardan foydalanish.
15. Mahalliy vaqt va mintaqa vaqti.
16. Geografiya darslarida statistik ma'lumotlardan foydalanish
17. Yalpi ichki mahsulot. Qishloq xo'jaligida dehqonchilik va chorvachilik
18. Ob-havoni oldindan aytib berish
19. Quyoshning ufqdan balandligi
20. Afrika materigi bo'yicha amaliy mashg'ulotlar
21. Avstraliya materigi bo'yicha amaliy mashg'ulotlar
22. Janubiy Amerika materigi bo'yicha amaliy mashg'ulotlar

	23. Antarktida va Shimoliy Amerika materigi bo'yicha amaliy mashg'ulotlar 24. Yevrosiyo materigi bo'yicha amaliy mashg'ulotlar 25. O'zbekiston tabiiy geografiyasi fanidan amaliy mashg'ulotlar 26. O'rta Osiyo tabiiy geografiyasi fanidan amaliy mashg'ulotlar
3.	V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: • Geografiyada amaliy mashg'ulotlar" fanining maqsadi va vazifalari, amaliy topshiriqlarni bajarishga qo'yiladigan metodik talablar, tabiiy geografik jarayonlar, qonuniyatlar to'g'risida <i>tasavvurga</i> hamda raqamli ma'lumotlar bilan ishlaganda turli jadval, grafik va diagrammalar tuzish kabi bilimga ega bo'lishi; • talabalarning nazariy bilimlarini amalda tatbiq etishga, materiallarni ongli va puxta o'zlashtirishga, amaliy ahamiyatga ega bo'lgan ko'nikma va malakalarni shakllantirishga imkon beradi. Talabalarning kuzatuvchanlik, mantiqiy tafakkur, ijodiy faollik va bilimlarni tadbiiq etish <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi</i>; • Shartli belgilar yordamida tegishli geografik ob'ektlarni xaritadan ko'rsata olish, yozuvsiz xarita bilan ishlash, geografik mashq va masalalarni mustaqil bajarish <i>malakasiga ega bo'lishi kerak</i>.
4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • «Moslikni aniqlang», «Tushunchalar tahlili», «Munozara», «Debatlar», • texnik vositalari va axborot texnologiyalari, mediateknologiyalar
5.	VII. Kreditni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish
6.	Asosiy adabiyotlar: 1. Mirakmalov M, Avezov M, Nazaraliyeva E Tabiiy geografiyadan amaliy mashg'ulotlar. T.: Fan va texnologiya, 2015 y, -141 b 2. P.Baratov O'zbekiston tabiiy geografiyasidan amaliy mashg'ulotlar. T.: cho'lpon, 2005 y, -141 b 3. Qurboniyozov R "Geografiya o'qitish metodikasi" Urganch 2001-yil 4. Qurboniyozov R , Matsaidova S, Ortiqova I , Qurboniyozova N "Materiklar va okeanlar tabiiy geografiyasini o'qitishda darslarni rejalashtirish" . UrDU 2002-yil Qo'shimcha adabiyotlar:

	1. Avazov Sh, Matsaidova S. Geografiya ta'limi texnologiyalari. Urganch 2004-yil 2. Mo'minov O. "Geografiya ta'limi metodikasi" T. O'qituvchi 1986-yil 122 b Axborot manbalari (saytlar): 3. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi xukumat portali. 4. www.ziyonet.uz 5. www.geografiya.uz 6. www.geomedia.uz
7.	Fan dasturi Samarqand davlat universiteti O'quv-uslubiy kengashining 2022 yil _____ dagi _____-son bayonnomasi bilan ma'qullangan.
8.	Fan/modul uchun mas'ullar: Do'sbekov S. K. - SamDU "Geografiya va tabiiy resurslar" kafedrasida assistenti.
9.	Taqrizchilar: Mamajonov R.I. – SamDU "Geografiya va tabiiy resurslar" kafedrasida dotsenti, g.f.n (PhD) (ichki) M.Mirakmalov – O'zMU "Geografiya" kafedrasida mudiri, g.f.n (tashqi)

Fan dasturi Geografiya va tabiiy resurslar kafedrasining 2022 yil "29" avgustdagi №1-son yig'ilishida muhokamadan o'tgan va fakultet Kengashida muhokama qilish uchun tavsiya etilgan .

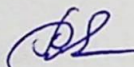
Kafedra mudiri

dots.R.I.Mamajonov.

Fanning ishchi o'quv dasturi Geografiya va tabiiy resurslar kafedrasining 2022 yil "29" avgustdagi №1-son yig'ilishida muhokamadan o'tgan va fakultet Kengashida muhokama qilish uchun tavsiya etilgan.

Kafedra mudiri

dots. Mamajonov R.I

Fanning ishchi o'quv dasturi fakul'tet o'quv-uslubiy kengashining 2022 yil "30" avgustdagi №1-son yig'ilishida muhokamadan o'tgan va fakultet Kengashida muhokama qilish uchun tavsiya etilgan.

Fakultet uslubiy kengashi raisi:

dots. B.Fayzullayev

Fanning ishchi o'quv dasturi, Geografiya va ekologiya fakulteti Kengashida muhokama etilgan va foydalanishga tavsiya qilingan (2022 yil "30"avgustdagi № 1-sonli bayonnoma)

Fakultet dekani

dots. A.X.Ravshanov

Mutaxassislik fanlari bo'yicha fan dasturi, silabslarni xorij tajribasini o'rgangan holda transformatsiya qilish bo'yicha ishchi dasturi:

Rais: M.E.Mo'minov

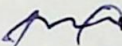
imzo

a'zo: B.Sh.Safarov

imzo

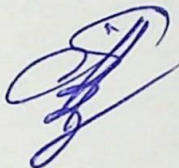
Kelishildi:

O'quv uslubiy boshqarma boshlig'i

dots.Sh.Muranov

O'quv ishlari bo'yicha prorektori

prof.A.Soleev

